SA TITINA I SA GENETA

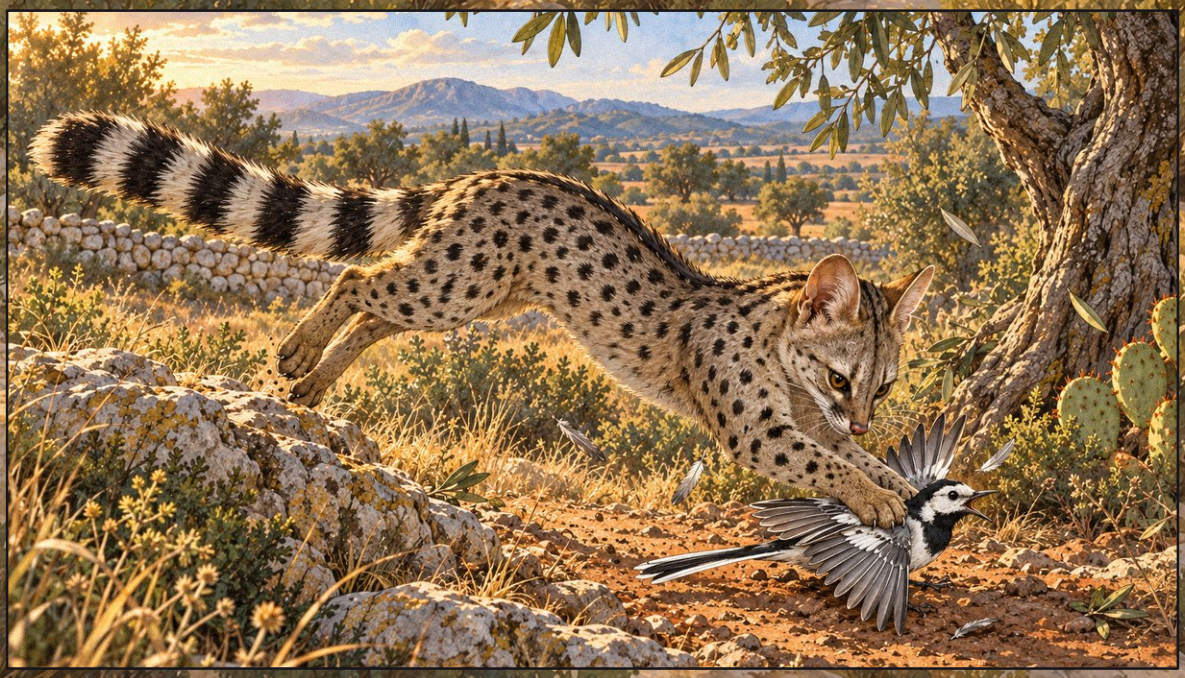
RONDAIA D'EN JORDI DES RECÓ (ANTONI M. ALCOVER)

AIXÒ ERA UNA TITINA QUE UN DIA S'ESPLUGAVA DEMUNT UN REVELL, SA MES DESCANSADA DEL MÓN, I HI VA HAVER UN DIMONI DE GENETA QUE ESTAVA A L'AGUAYT, PER ALLÀ,...

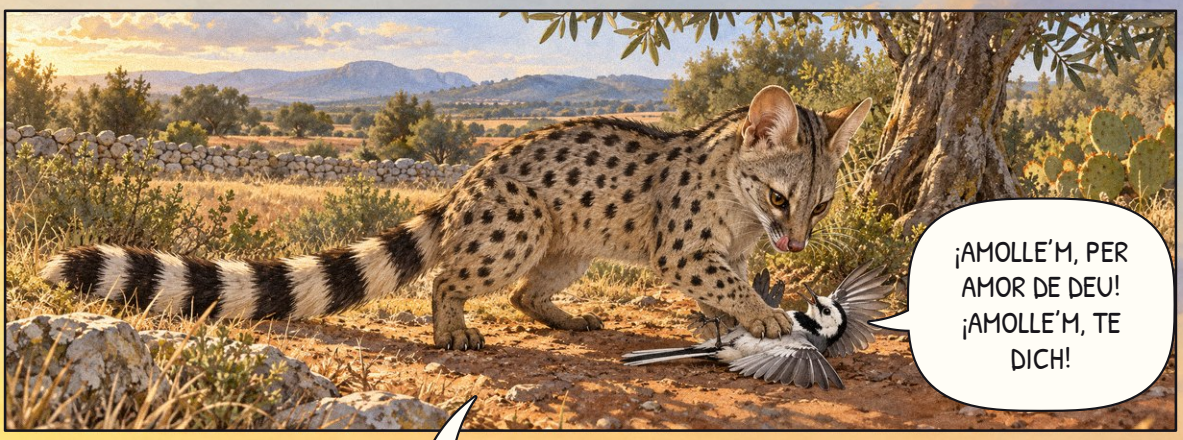

...I ¡ZAS! LI PEGA FUA, I L'APLEGA.

¡AY! ¡AY!

...VA DIR SA TITINA, COM SE SENTÍ SES UNGLES DE SA GENETA DEVERS SES COSTELLES.

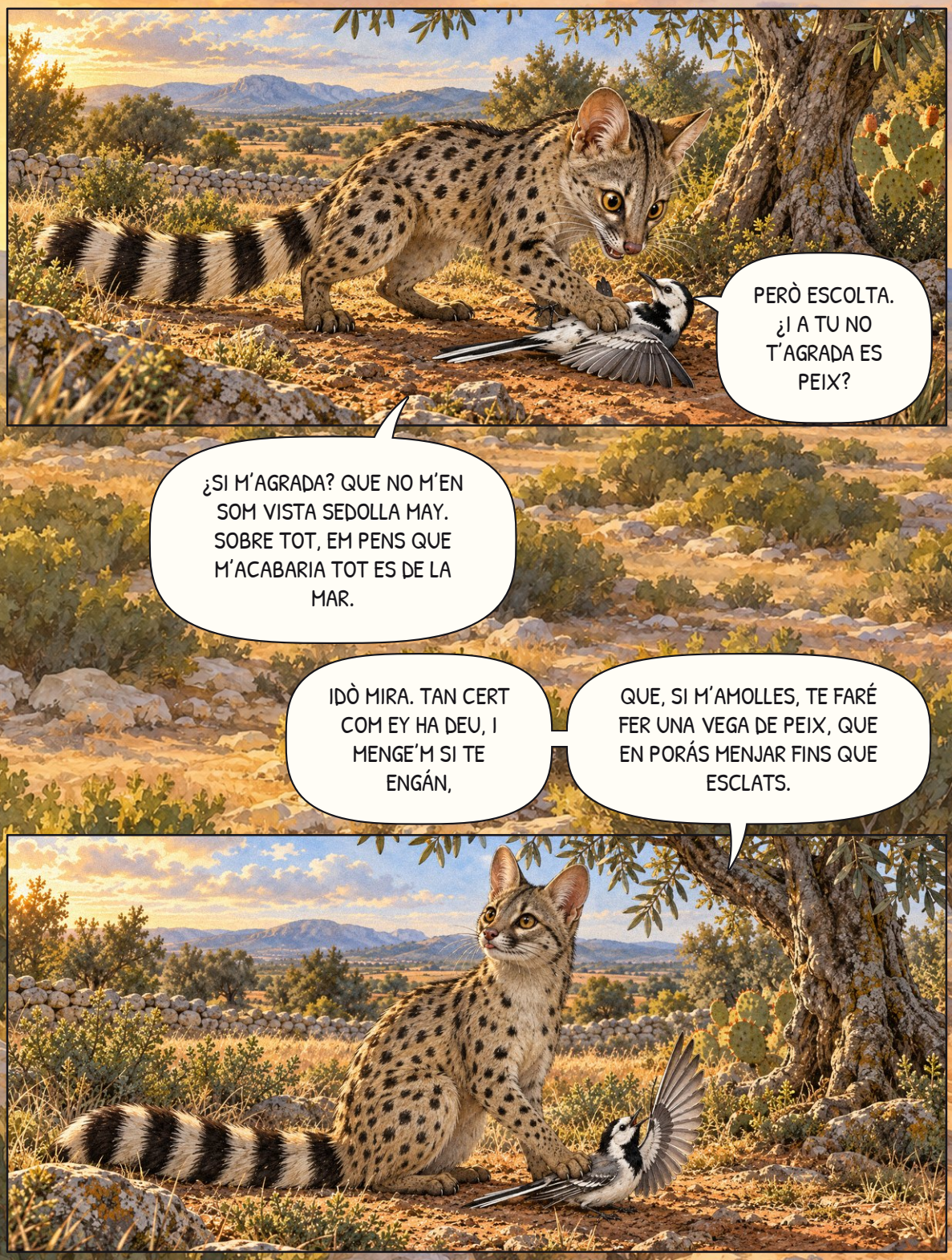
¡AMOLLE'M, PER AMOR DE DEU! ¡AMOLLE'M, TE DICH!

¡BONA ESTICH JO PER AMOLLARTE! QUE TENCH UNA FAM QUE M'ALSA. ¡JA HU VEUS SI HE BOTAT JUGER, QUE A TU I TOT T'HE APLEGADA!...

¡PERÒ, GENETA! TE DICH QUE M'AMOLLS, I T'ASSEGUR QUE NO T'EN PENEDIRÁS. ¡JO T'HO ASSEGUR!...

LO QUE T'ASSEGUR JO, QUE AQUESTES POPES TEVES SERÁN BEN SABOROSES. QUE NO SÉ COM JA NO LES M'HE EMPASSOLADES.

LLAVÒ SÍ QUE BADÀ ETS UYS SA GENETA, I SE POSÀ TOTA PENSATÍVOLA,...

PERÒ ¿A ON TENS ES PEIX TU, GRAN PITXORINA?

A ON? ¡NO HU VULGUES SEBRE! JO LO QUE'T DICH QUE, SI TU ME AMOLLES, DEMÀ MATÍ TE FARÉ FER UNA PEIXETADA COM NO N'HAN FETES PRESSONES NADES.

I TE DON PARAULA QUE, SI NO ÈS AIXÍ, JO METEIXA M'AFICARÉ DINS SA TEVA BOCA PER QUE'M MENGES. I ¡QUE'M TIREN D'UNA PASSA SI NO DICH VER!

PERÒ JO VOLDRIA QUE'M DIGUESSES, D'ON DIMONI T'HAS DE TREURE ES PEIX TU.

TU AMOLLE'M, I DEMÀ DE MATÍ JA SERÁS DEVANT SES CASES DE SENTA-SIRGA, SOL SORTINT.

DEVANT SES CASES, TENCH ÀNSIA QUE L'AMO O SA MADONA O QUALSEVOL DE LA CASA NO M'AGLAPESQUEN,

PERQUE COM LES SAUPAM TANTES DE GALINES, EN VEURE FRESSA NOSTRA, EL DIMONI LES S'EN DU.

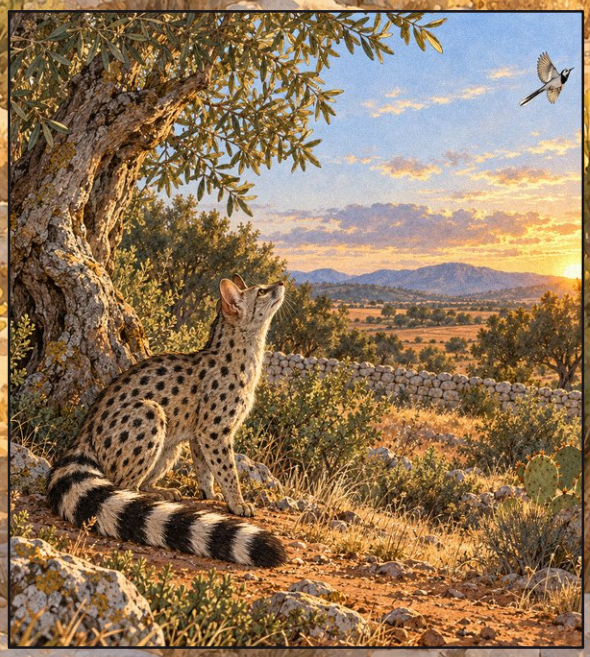

IDÒ, MES AVALL, BAIX DES CORRAL DE SES FIGUERES DE MORO, DINS SA COMA DES POU.

SA GENETA ERA TAN LLÉPOLA DE PEIX, QUE CONSENTÍ AMOLLAR SA TITINA, AB TOT I TENIR SA PANXA BEN RE-DE-BUYDA, SOLS PE'S'ESPERANSA DE SA PEIXETADA.

SA TITINA AIXAMPLÀ SES ALETES, I ¡COM LA BALA! PER AMUNT, I DE D'ALLÀ.

LO ENDEMÀ, SOL SORTINT, FONCH BAIX DES CORRAL DE SES FIGUERES DE MORO DINS SA COMA DES POU DE SENTA-SIRGA, I M'HI TROBÀ SA GENETA AMAGADA DINS UN ENFONY DE SA PARET I GOYTANT.

¡A POCH POCH, REVEL·LERA! JO, EN DONAR PARAULA, NO HI FALT. PRIMÉ HI VA ES COLL...

ESCOLTA, ¿I QUE JA ESTÁS EN BOCA, TAN DEMATÍ?

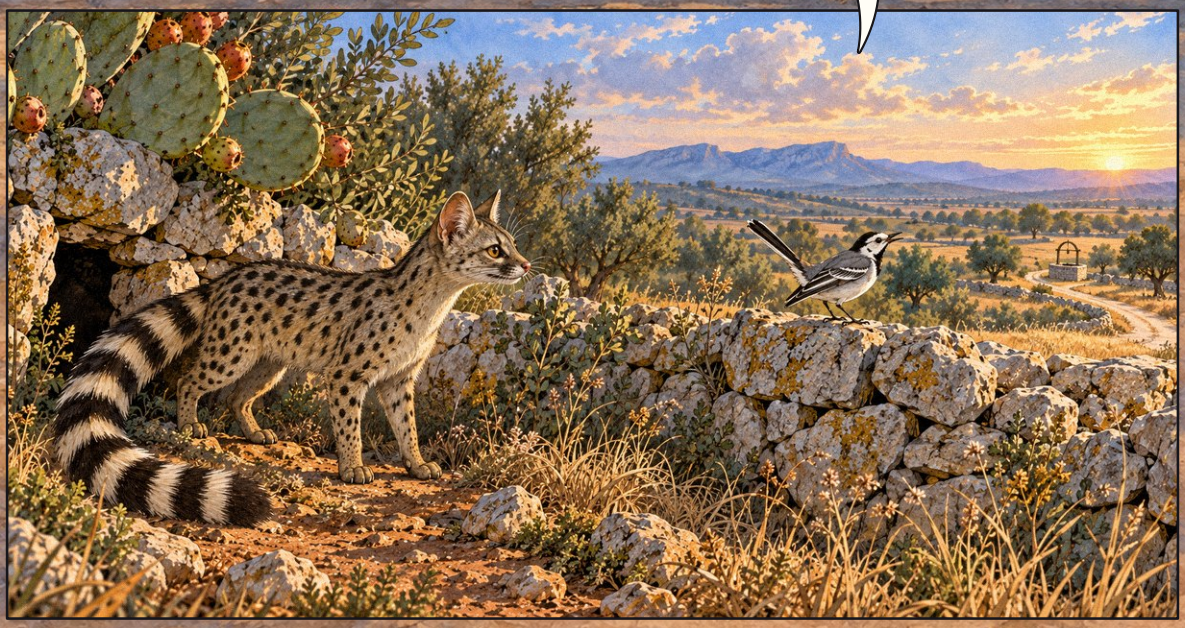

¡VAYA SI HI ESTICH! QUE NO HE TASTADET RES DE S'ALTRE VESPRE.

¡A VEURE A ON TENS ES PEIX! ¡ARA HU HE DE VEURE D'ON EL TE TREURÁS! ¡MIRA QUE, SI M'ENGANES, SERÀ FEREST!

COM JO TE VAIG DIR, QUE FARÍEM SA PEIXETADA, LA FAREM, ¡CREUME!

ANEM ARA A AMAGARMOS DINS ES ROMAGUERS DES CLAPEROT DES POU, I AL PUNT PASSARÀ EN QUEMUNYES... ¿QUE NO'L CONEYS AN EN QUEMUNYES?

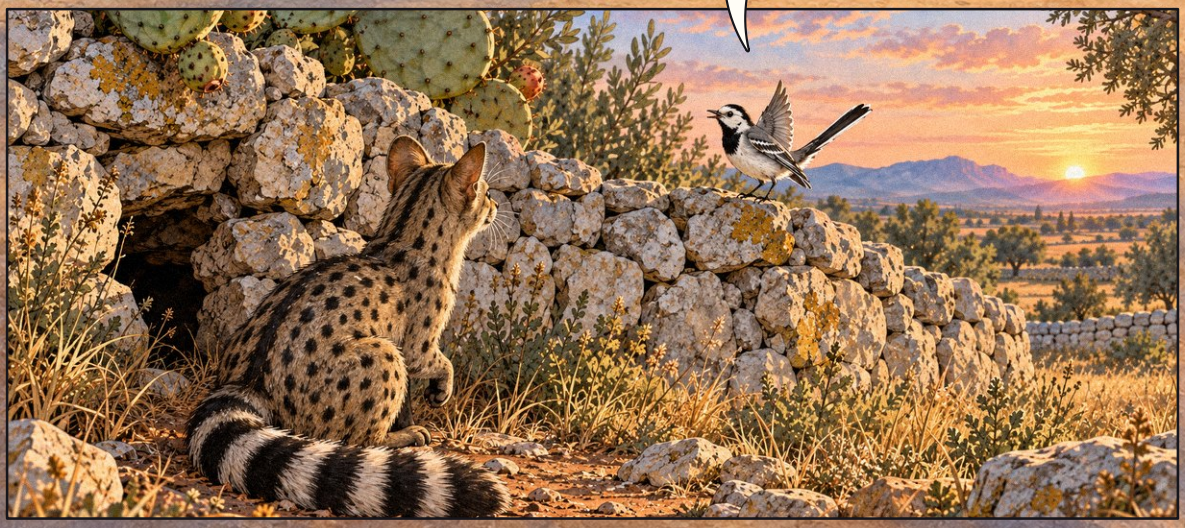
¿ES PEIXETER DE MANACOR? JA'L CONECH, I MES QUE ES MAL TEMPS.

¿I QUE LI HEM DE DEMANAR? ¿QUE MOS DON ES PEIX QUE DU?... SOBRE TOT, JO M'EN GORDARÉ COM DE CAURE D'ATANSARM'HI...

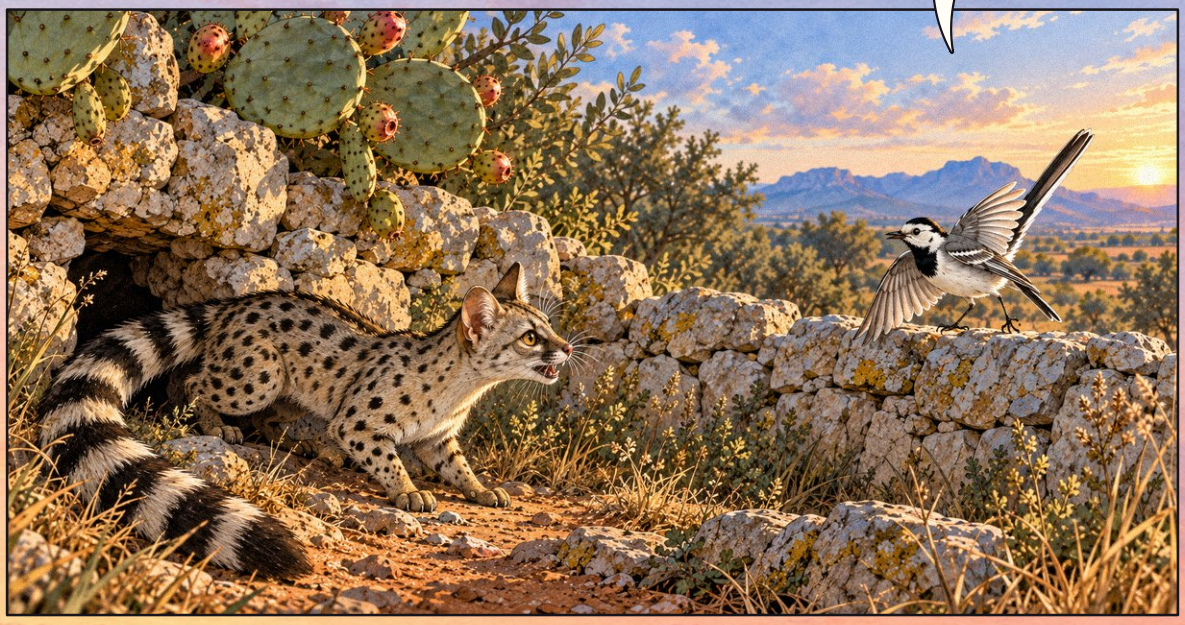
PERÒ, DONA, NO PASSES S'ARADA DEVANT ES BOUS. DEIXE'M PARLAR; NO SIES TAN CUYTORA.

VEUS, NOLTROS MOS AMAGAM DINS ES ROMAGUERS DES CLAPEROT. S'EN VÉ EN QUEMUNYES AB SO CARRETÓ AL TIP DE PEIX; S'ATURA A BEURE ELL I S'ASE, I SEGUEIX CAP A LA VILA.

JO SURT, I HEM POS BOTETJA QUI BOTETJA PER DEVANT ES CARRETÓ, FENT COM QUI TENIR UNA ALA ROMPUDA.

ELL BOTARÀ DES CARRETÓ I EL DEIXARÀ EN BANDA PER ASSOLIRME, I JO DE D'ALLÀ, SOLS QUE NO M'AGAF.

L'HOMO S'HI ENCALENTIRÀ, SE FARÀ ENFORA, SE FARÀ ENFORA, SENSE TEMERSE'N NI PENSAR PUS EN CARRETÓ NI SANT CARRETÓ;

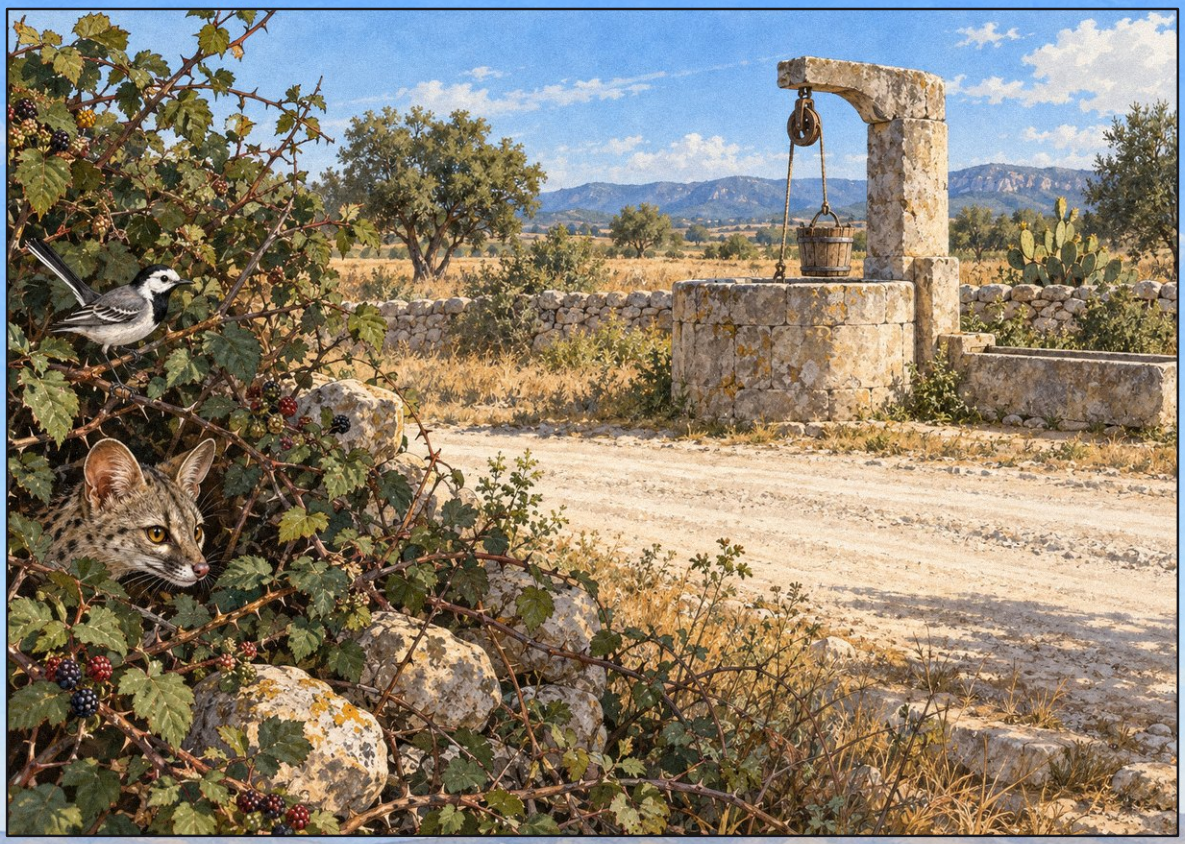
I TU A LES HORES T'EN HI PUGES; I, MIRA, TOTS AQUELLS COVOS DE PEIX SERÁN TEUS...

EL DIMONI ÉTS!

...DIU SA GENETA, COM HAGUÉ SENTIT AQUEST PLA TAN ENGINYÓS.

JA HU CRECH QUE S'EN HI ANAREN A AMAGARSE DINS ES ROMAGUERS D'AQUELL CLAPEROT DE DEVORA ES POU, QUI FA PARTIÓ AB MENDIA, I ALLÀ ESPERA QUI ESPERA.

DUES HORES ES SOL ALT, COMENSEN A SENTIR RENOU DE RODES DE CARRO QUE S'EN VENIA DE SA PART DES PORT, I JA HU CRECH QUE HU VA ESSER ES CARRO D'EN QUEMUNYES, AMB UN PAREY DE COVONADES DE PEIX QUE FEYEN POR.

S'ATURA AN ES POU, TREU UN PAREY DE POALADES D'AYGO PER ELL I S'ASE; I, GLOCH GLOCH TOTS DOS, BEGUEREN A ESCLATA BUFETES, TAN ACALORATS VENIEN.

COM NO N'HI VA QUEBRE PUS DE BROU DINS SA SEVA PANXA, S'EN PUJA ELL AN ES CARRETÓ, I ¡ÈRRI, GELAT! CAP A MANACOR FALTA GENT!

AQUÍ SA TITINA PEGA ENFUYTA DE DINS S'AMAGATAY, S'AMOLLA UNA ALA, PASSA DEVANT ES CARRETÓ, I BOTETS I BOTETS, I GIU-GIU I GIU-GIU, I ¡ALA PETITA! COM QUE EN GELAT LI HAGUÉS DE POSAR UNA POTA DEMUNT.

¡O AQUESTA TITINA! ¡DEU TENIR CAMA O ALA ROMPUDA! QUINA FESTA QUE EN FARÁN ES MEUS AL·LOTS!

PEGA BOT DES CARRETÓ, I SE PENSAVA QUE NO HAURIA DE FER MES QUE ALLARGAR MA PER AGAFARLA.

LA HI ALLARGA, TOT ACALANTSE; PERÒ JUSTAMENT SA TITINA POGUÉ PEGAR UNA MICA DE FUA, QUE BASTÀ PER FOGIRLI DE DINS SES MANS, I LI PRENGUÉ TRES PASSES DE VENTATGE;...

...I EN QUEMUNYES ENVERGA LLONGO PER SORTIRNE DE UNA VEGADA; PERÒ SA TITINA, GIU-GIU I COIXEU COIXEU, COM EN QUEMUNYES POSÀ MA PER AGAFARLA, VA ESSER UNA PASSA MES ENFORA.

AQUÍ EN QUEMUNYES LI ENVERGA FUA, MES DE MITX ENFADAT; PERÒ SA TITINA EN PEGA UNA ALTRA DE MES LLARGA, I VA ESSER TIBADA BUYDA.

I SA TITINA DE D'ALLÀ, COIXEU COIXEU, I GIU-GIU, I REVOLTS, I ENFUYTES PER DINS ES CAMP DE MENDIA, I EN QUEMUNYES DERRERA DERRERA, SUANT TANTA GOTA, FENT FLAMADA DE VEURE QUE AQUELLA MICA D'AUCELL, COIX I AMB UNA ALA ROMPUDA, L'HAGUÉS DE FER CÒRRER I POTOYAR TANT, I QUE, COM MES ANAVA, EN LLOCH DE RETRE-SE, MES ALLARGAVA.

I ¡QUE HAVIA DE PENSAR JA NI EN S'ASE NI EN SO CARRETÓ NI EN SES COVONADES DE PEIX!

JA HI PENSAVA SA GENETA, QUE TOT-D'UNA QUE VA VEURE QUE EN QUEMUNYES SE FEYA ENFORA, S'EN PUJA AN ES CARRETÓ, SE PLANTA DEMUNT UN COVO D'AQUELLS AL RASET DE PEIX, I ¡HALA PETITA!

¡I VENGA UNA OBLADA I UNA ALTRA, I LLAVÒ UN QUERN DE CALROIGS; I ARA ESCÓRPERES I SUARA UN RAIG DE ALATXÓ, I LLAVÒ UN ENFILAY DE GERRETS, I QUALQUE LLISSA BEN REVENGUDA, I MOLLS A LA VELA.

I SA POLISSARDA QUE NO SE DONAVA RAÓ A SES BARRES, I, PER POR DE NO ESSERHI A TEMPS, CASI NO HU ROEGAVA. I DE LO QUE TENIA MAL DE VENTRE, ERA DE QUE N'HAGUÉS DE ROMANDRE GENS I NO PORERS'HO EMPASSOLAR TOT.

I EN QUEMUNYES QUE POTOYAVA DERRERA SA TITINA, TIRANTLI LLAMPS I PESTES I CUYDANT A FER UY, ENCALSA QUI ENCALSA AQUELL AUCELLINOY POLISSÓ, QUE, COM MES ANAVA, MES REPRENIA,...

...I QUE, COM SE FIGURÀ QUE SA GENETA JA ESTARIA REDONA I RE-DE-REDONA DE PEIX, SE POSA BÉ S'ALA TOMBADA, LES AIXAMPLA TOTES DUES, I PREN EL VOL, MES FALAGUERA QUE UN FALCÓ QUANT PEGA A UN ESBART DE COLOMS, I GIU-GIU GIU-GIU, I PER AMUNT, I DE D'ALLÀ, COM QUE DIGUÉS:

COM SA GENETA AFINÀ ES PEIXETER QUE S'ACOSTAVA, PEGA BOT DES CARRETÓ, I JA LI HA ESTRET, TAN AVIAT COM SABIA, I NO ERA GAYRE, PERQUE, DE SEDOLLA QUE ESTAVA, CASI NO'S PORIA ATXEFEGAR. SI EN QUEMUNYES LA GUIPA, AB QUATRE LLONGOS LA M'APLEGA, I SERIA ESTAT FEREST.

PERÒ ¡QUÈ HAVIA DE GUIPAR ELL, SI NO HI VEYA DE CAP BOLLA, D'ENFADAT I DE CREMAT!

I NO VOS DICH RES, COM VA ESSER AN ES CARRETÓ, I VÉ SA DESTROSSA QUE LI HAVIEN FETA AN ES COVOS DES PEIX.

SA GENETA LE HI HAVIA MORRETJAT TOT; I, COM COMENSÀ ESTAR PLENA, PEGAVA UNA ESPIPELLADA AQUÍ, UNA ESPIPELLADA ALLÀ I UN'ALTRA ALLÀ DESSÀ.

PERÒ ¿QUI SERÀ ESTAT ES DIMONI, QUE M'HAURÀ FETA AQUESTA?... ¡¡¡OH MAL LI TOCASSEN CENT MIL CARRETADES DE CAVAYONS DE...!!!

I JA VA ESSER PARTIT A DIR FLASTOMIES, I TIRA ES CAPELL EN TERRA, I EL SE POTETJA TOT; LLAVÒ S'ENFLOCA UN BON RAIG DE GALTADES,...

...I LLAVÒ SE GIRA CONTRA EN GELAT, QUE NO N'ERA RES, I GARROTADA VÉ I GARROTADA VA, I NO S'ATURAVA DE DIRLI:

I TU, QUE ESTAVES PER BESTI? ¿I TAN PRONTE QUE ÉTS PER TIRAR COSSES, COM TE VÉ BÉ, AN ES QUI S'ARRAMBA,

I NO HAS SABUT ESBALTIR AB TRES O QUATRE ES POLISSÓ QUE ÈS PUJAT A FERMOS AQUESTA DESTROSSA?

¿O HI PASSAVES GUST QUE'M PEGASSEN AQUESTA TIBADA? ¡O GRAN NO-NINGÚ I CARA DE POCA VERGONYA!

I GARROTADES I MES GARROTADES, I ES POBRE ARRIET QUE CUYDAVA FER ES TRO, CORRENS TOT LO QUE PORIA, SENSE SEBRE PER QUINES CINCHCENTES LI VENIA AQUELL AIXEBUCH I ESPLET DE LLENYA DEMUNT SES COSTELLES TAN EMPLOMAT.

SA GENETA NO S'ATURÁ FINS AN AQUELL METEIX AMAGATAY DE DINS SA PARET DES CORRAL DE SES FIGUERES DE MORO. SA TITINA LA COLOMBRA COM HI ENTRAVA, I HI COMPAREIX.

¿QUE TAL? ¿T'EN ÉTS POGUDA ASSACIAR DE PEIX? ¿EU VEUS COM NO T'HE ENGANADA?

¡AY! ¡ESTICH QUE ESCLAT! ¡AQUESTA PANXA MEVA NO POT PUS DE PLENA! ¡TENCH ANSI D'ESCLAFIR!...

¿I QUE ÈS ESTAT BO TAN MATEIX?

¿BO? ¡NO T'HO POTS FIGURAR! ¡NO'M VIA PASSAT TAN DE GUST MAY, NI ESPER PASSARNE PUS DE CONSEMBLANT!...

I T'ASSEGUR QUE NO SÉ LO QUE HE ENFORNAT..! ¡AY! ¡AY! CREUME QUE NO ESTICH PER RES!

VAJA IDÒ, NO TE MOGUES, ARA QUE ESTÁS BÉ, I DEMÀ DEMATINET VENDRÉ A CERCARTE, SI DEU HO VOL,

I ANIREM A FERNE UN ALTRA DE BEL·LENDINA, MILLOR QUE SA D'AVUY.

NO POT'SER.

TU MATEIXA HU TOCARÁS AB SES MANS.

I ME DEIXA SA COMPANYONA DINS S'AMAGATAY, I JA ÈS PARTIDA PER AMUNT, DIENT:

¡JA T'HO ASSEGUR QUE SA DE DEMÀ SERÀ MES BONA QUE SA D'AVUY!

SA GENETA DORMÍ TOT AQUELL DIA I TOTA SA NIT.

LO ENDEMÀ, SOL SORTINT, LI COMPAREIX SA TITINA, I DIU TOTA REMOLESTA:

¡BON DIA I BON ANY! ¡HOLA! ¡FORA SÒN!

I ¿A ON LA PEGAM AVUY?

AN ES CARRERÓ QUI VA DE SO'N CRESPÍ VEY A SO'N CRESPÍ NOU.

¿QUE FA PARET A CADA BANDA?

AIXÒ MATEIX.

I ¿QUE N'HA DE PASSAR EN QUEMUNYES?

¿TAN SABOROSA COM ES PEIX D'AHIR?

¡MOLT MES, PERÒ MOLT MES!

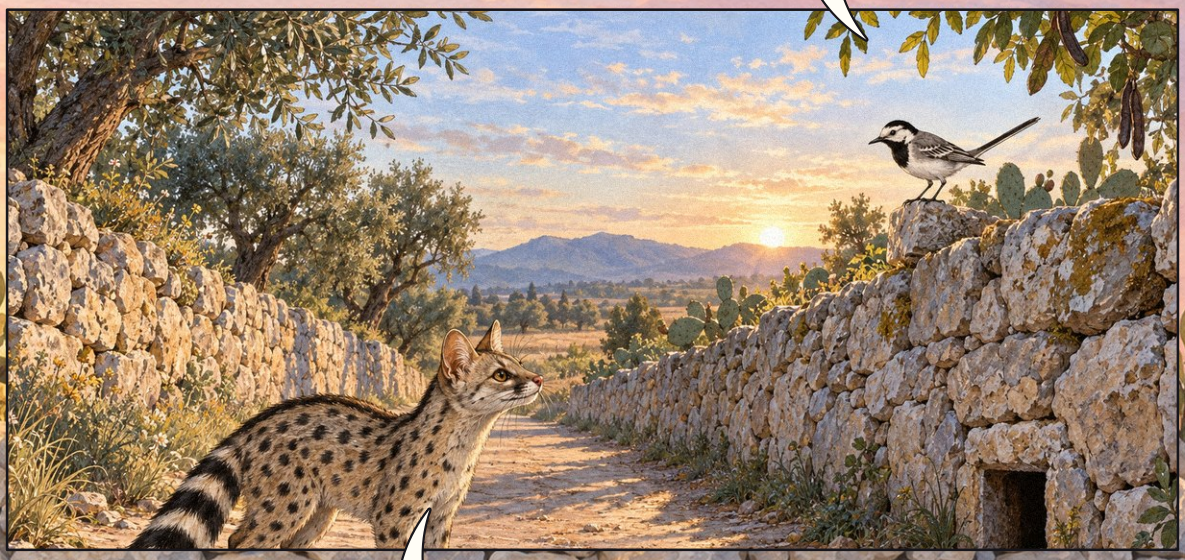
NO, DONA. I LLAVÒ QUE TANT DE PEIX, NO ÈS BO. AVUY LI HEM DE PEGAR DE CARN.

¡IDÒ ENDEVANT!

I JA SON PARTIDES CAP AN ES CARRERÓ DE SO'N CRESPÍ.

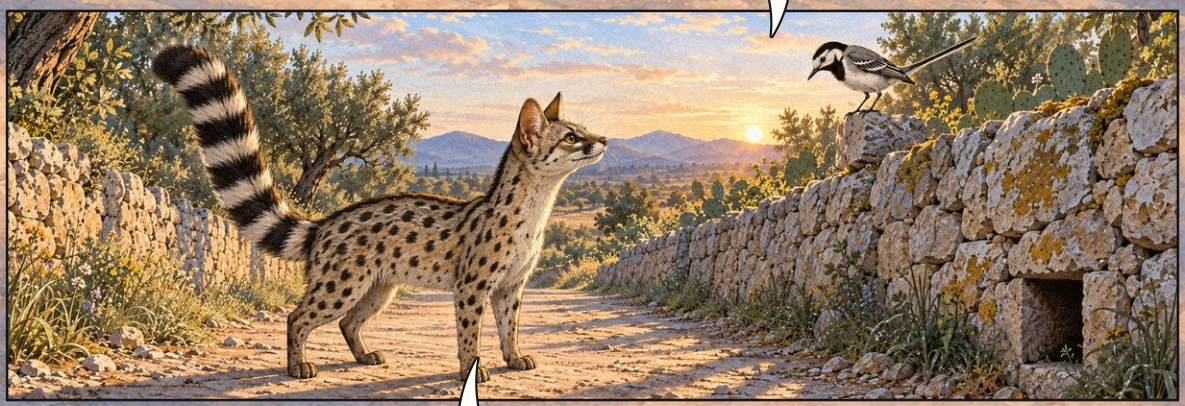
COM EY FOREN, SA TITINA DIU:

MIRA, SA CASSA LA TROBAREM, SI TU ME SEGUEYS TOTES SES PASSES I VENS SEMPRE JUST DERRERA MI. PER POCH QUE'M DEIXES, TOT EU TENDREM SOFRUT.

NO TENGUES ANSI, NO TE DEIXARÉ; PER ALLÀ ON PASSARÁS TU, PASSARÉ JO.

BÉ, SI HU FAS AIXÍ, ESTAM SALVATS.

¡COM SOM GENETA QUE HU FARÉ!

ETS AMOS DE SO'N CRESPÍ DUYEN SES GENETES MES CUANTRA QUE SA PESTA PERQUE LES DES·SOLAVEN S'AVIRAM; I, COM EN AQUELL CARRERÓ HI HAVIA CLAVAGUERES, PARAVEN LLOES A SA BOCA D'AQUESTES PER VEURE SI APLEGARIEN SES GENETES.

A LES HORES N'HI HAVIA UNA PARTIDA DE LLOES PARADES.

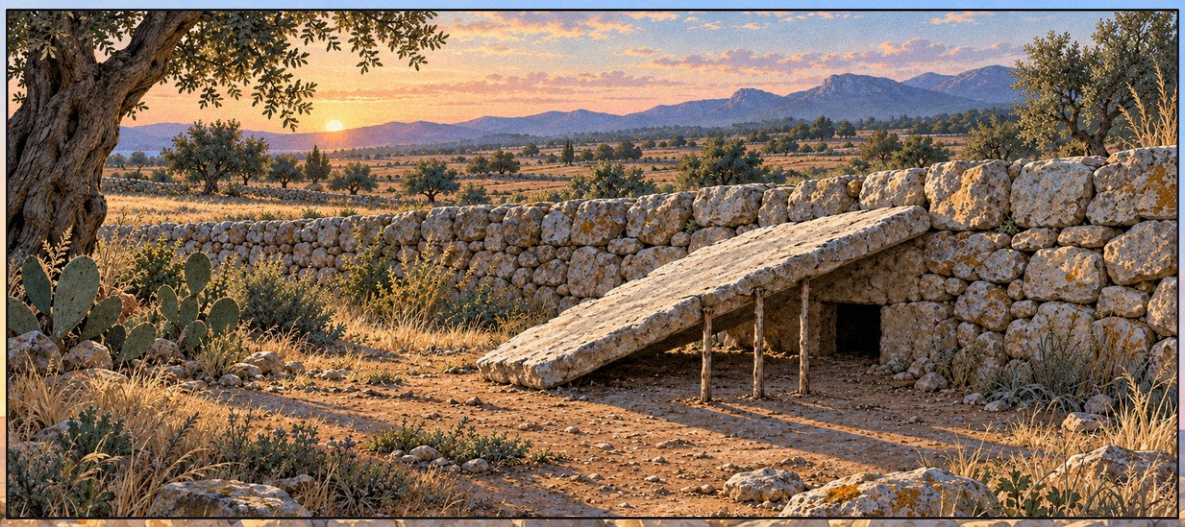
PROU EU SABIA SA TRAYDORA DE SA TITINA I SA GENETA TAMBÉ; PERÒ ANAVA TAN FORA CORDA AB S'IDEA DE ATEPIRSE DE CARN, MES SABOROSA QUE ES PEIX D'EN QUEMUNYES, QUE NO PENSAVA EN LLOES NI LLOONS.

¡HALA IDÒ! ¡ENDEVANT SES ATXES, I ALERTA A DEIXARME!

I JA ÈS PARTIDA, CARRERÓ AVALL, I SA GENETA DERRERA DERRERA. TROBA UNA CLAVAGUERA, I SA TITINA LA PREN, I SA GENETA PER LO MATEIX.

A S'ALTRA BANDA HI HAVIA UNA GRAN LLOA PARADA.

SA TITINA, TAN MENUDA COM ERA, PASSA PER DEVALL ES BASTONS QUE L'AGONTAVEN, SENSE FREGARLOS GENS.

SA GENETA NO LOS REPARA. S'HI AFICA PER DEVALL; PEGA CAPARROTADA AN AQUELLS BASTONS,...

...I PLAF CAU SA GRAN LLOA, I ¡JA HU CRECH QUE HI QUEDÀ BEN ENCLOSA SA GENETA I AB SES COSTELLES FETES UN ACOP.

PEGA UNA PARTIDA DE REMEULOS I AIXAMPLÀ ES POTONS.

I SA BELITRE DE SA TITINA SE PLANTA DEMUNT SA LLOA, I NO S'ATURAVA DE DIR:

¿AH IDÒ, GRAN POLISSONA, GRAN GOLAFRE? ¿ERA TAN BO ES PEIX D'EN QUEMUNYES COM AQUESTA CARN QUE HAS TROBADA AQUÍ DEVALL?

¡JA HI TORNARÁS UN ALTRE PICH A ENVESTIR UNA TITINA QUE S'ESPLUGA I QUE NO SE POSA AB TU? ¡HALA, IDÒ! ¡MENJE'N DE CARN D'AQUESTA, FINS QUE EN VULGUES!

I AIXAMPLÀ SES ALES, I GIU-GIU, PER AMUNT S'HA DIT, I ENCARA S'HI DEU FER, SI NO S'ÈS ATURADA.

MIRAU SI EN VA SEBRE AQUESTA TITINA, I SI LI SORTÍ TORT A SA GENETA VOLERLA-SE MENJAR. ¡NO HI HA REMEY! ¡QUI MAL FA, MAL TROBARÀ!

Sa titina i sa geneta
Rondalles Mallorquines · 17

Contada per lo Rt. D. Juan Font, de So'n Sigala (Manacor), que la sentia, com era al·lotinoy, de l'amo'n Juan de So'n Sigala. Replegada per Mn. Antoni M. Alcover. Gener de 1902.

Aplech de rondayes mallorquines d'en Jordi des Recó. Tom IV, segona edició. Ciutat de Mallorca, Estampa de N'Antoni Rotger, 1923. Planes 112–120.

Text d'Antoni Maria Alcover i Sureda (1862–1932), de domini públic perquè fa més de 80 anys que va morir. Les paraules són les de l'edició de 1923, sense modernitzar.
Transcripció feta de bell nou damunt l'exemplar de la Taylor Institution Library (Bodleian Libraries).

Adaptació al còmic i il·lustracions generades amb intel·ligència artificial.
Edició de Guillem Cantallops Ramis, 2026. Llicència CC BY-NC-SA 4.0 per a tot el que no és text d'Alcover.
Versió 9 · 2026-11-22

